

Název šablony: V/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků středních škol

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_52_INOVACE_KDE3-4_58
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, příspěvková organizace Československá 40, Ostrava
Autor	PhDr. Hana Adámková Heidrová, Ph. D.
Předmět	Dějiny kultury
Tematický celek	Umění novověku
Ročník	4. ročník JKO
Datum tvorby	25. 11. 2012
Anotace	Prezentace – Zaalpská renesance
Metodický pokyn	Lze použít k výkladu i k opakování látky
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

ZAALPSKÁ RENESANCE

Nejvýznamnější malíři a díla

NĚMECKO

- složitá historická situace
- protestantismus
- **rozvoj umělecké grafiky** – první technika – dřevořez (témata: náboženská, objevy, upalování, apokalypsa), později dřevoryt = tisk z výšky (tisklo se to, co vystupovalo); tisk z hloubky (barva se vtlačovala do rýh)

Albrecht Dürer (1471-1528)

- zakladatel umělecké kresby jako samostatného uměleckého druhu; renesanční osobnost, dopisoval si s Rafaelem, napsal řadu studií o perspektivě
- *Hlava starce, Dürerova matka* - kresby
- *Autoportréty:*
 - *Autoportrét (28 let); 1500*
— viz obr.

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na [www: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=505](http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=505)

Albrecht Dürer – Autoportréty (22 let 1493; 26 let 1498)

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na
www: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=361

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na www:
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=362

Albrecht Dürer - *Růžencová slavnost*

- *Růžencová slavnost* (1506)
 - olej na topolové desce; 162x194,5 cm (Národní galerie v Praze)
 - slavnost rozdělení věnečků, v centru Madona s dítětem, Maria klade věnec na hlavu císaře Maxmiliána, Ježíšek na hlavu papeže Julia II.
 - velmi poškozeno (nejlépe jsou zachovány hlava a ruce Maxmiliána a brnění vojevůdce Ericha)

Albrecht Dürer – *Portrét mladé Benátčanky* (1505)

- vliv italského malířství, Leonarda *da Vinci*
- (Mona Lisa severu)

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na [www:](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=374)
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=374

Albrecht Dürer – *Mladý zajíc* (1502)

- *vodové barvy na papíře*
- *perfektní kreslíř*
- *encyklopedický zájem o přírodu*
- *detailně zpracovaná srst*

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012
Martina Glenn na [www:
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=377](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=377)

Albrecht Dürer – Čtyři jezdci *apokalypsy (1498)*

- Dřevoryty:
mariánské,
pašijové, svatí,
mytologické,
historické obrazy
 - Čtyři jezdci
Apokalypsy (1498)
 - *Adam a Eva (1504)*

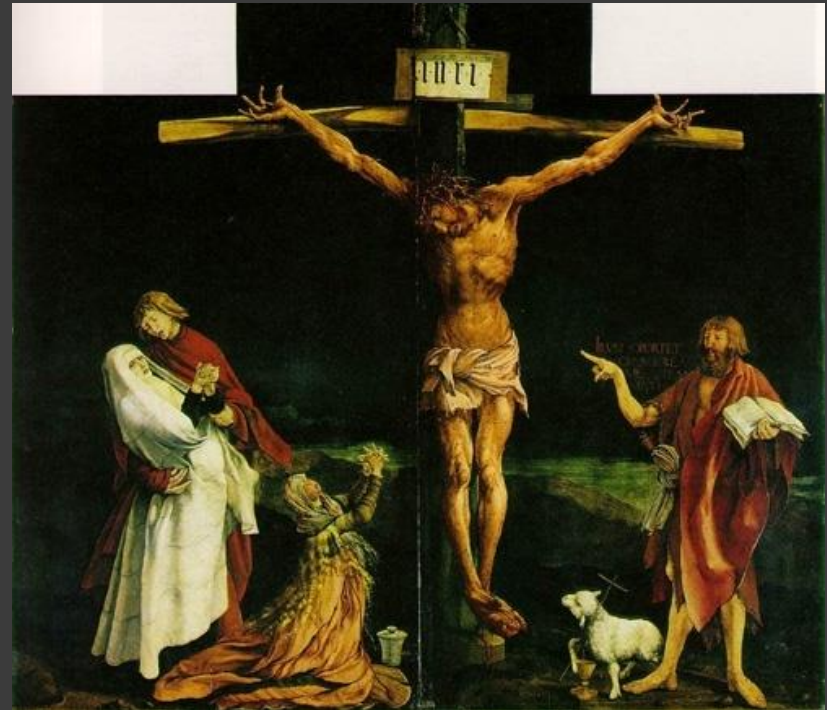
Albrecht Dürer

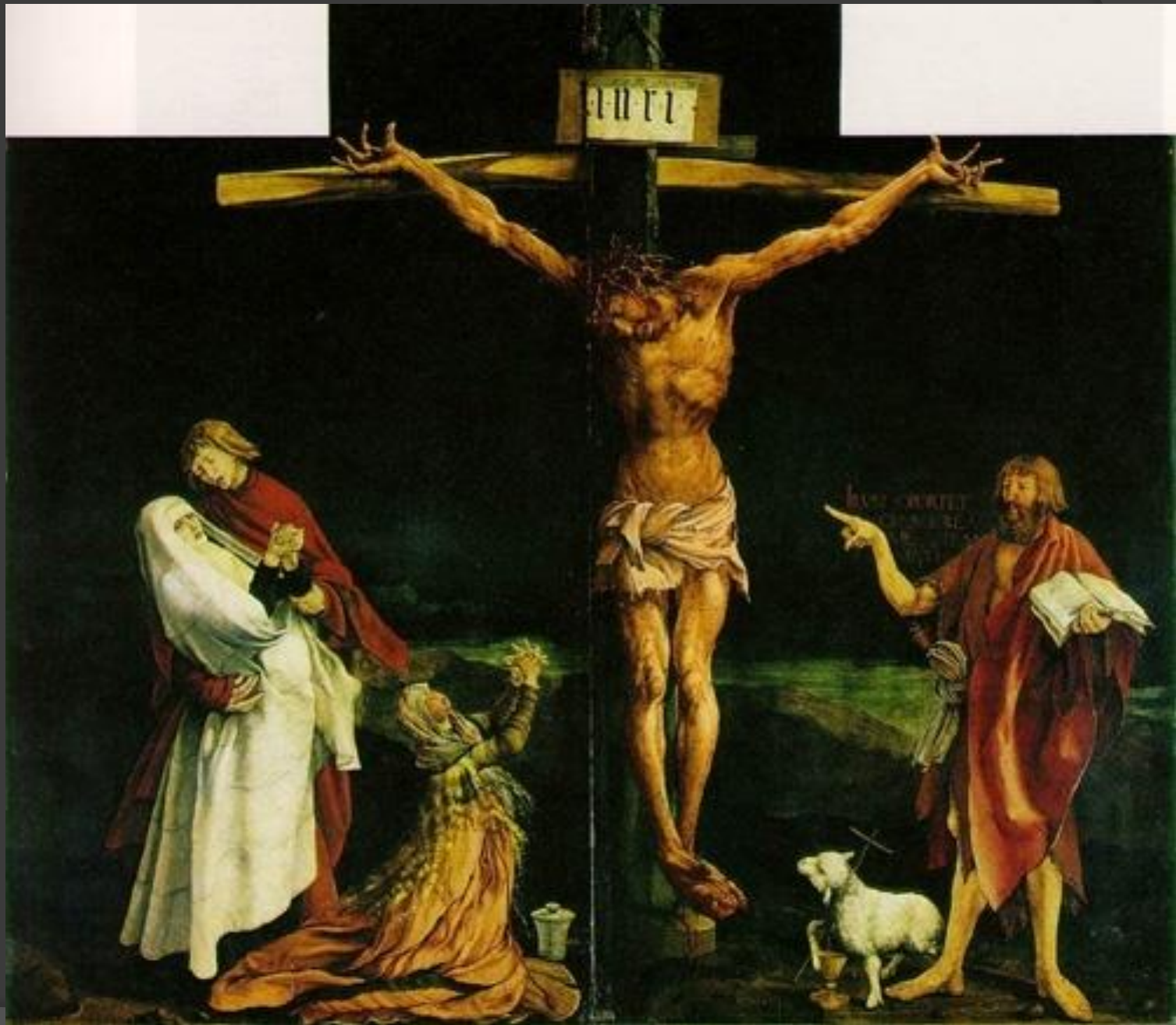
- v roce 1513 se stal dvorním malířem císaře Maximiliána I. Habsburského (viz *Portrét z roku 1519*)
- v roce 1520 byl přítomen korunovaci Karla V.
- celý život prožil v Norimberku (narozen i zemřel)
- navštívil Itálii a Holandsko

Mathis Grünewald (1470/75-1528)

- *v arcibiskupských a kurfiřtských službách*
- *Isenheimský oltář (1513-1515)*
– dnes ve francouzském Colmaru; řada výjevů, Marie, pokušení sv. Antonína a *Ukřižování* – drasticky naturalistické detaily vyjádření lidského utrpení; Kristovo tělo až neobvykle veliké /ruce/; nepoměr velikostí postav, popření perspektivy; sv. Šebestián (srov. A. Mantegna)
- dojem, že se autor nesetkal s renesancí, působí spíše středověce – určeno pro venkovské kostely

Lucas Cranach (1472-1553)

- maloval, dělal dřevorezy, vedl tiskárnu, obchodoval s barvami
- zachovalo se asi 1000 obrazů /ale namaloval jich asi kolem 5000)
- portréty, lovecké scény, biblické i mytologické výjevy, akty
- *Martin Luther* (1526) – portrét

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí Public domain na [www:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Luther46c.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Luther46c.jpg)

Lucas Cranach (1472-1553)

- *Odpočinek na útěku do Egypta (1504) – krajiny se skalami*

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012
Martina Glenn na [www:
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4344](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4344)

Lucas Cranach - *Judita*

- *Judita s hlavou Holofernovou* (1530) – kontrast klobouku a oděvu s naturalisticky ztvárněnou uťatou hlavou Holofernovou

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na [www:](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4349)
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4349

Lucas Cranach – *Salome (1530)*

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina
Glenn na [www](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4350):
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=4350

Hans Holbein ml.(1497-1543)

- portrétista
německé
reformace
(*Erasmus
Rotterdamský*)
- poté odchod do
Anglie
- dvorní malíř
Jindřicha VIII.

Hans Holbein ml. – *Jindřich VIII.* (1540) a *Thomas Moore* (1527)

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí Public domain na [www:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hans_Holbein_d._J._074.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hans_Holbein_d._J._074.jpg)

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na [www:
http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=5876](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=5876)

Hans Holbein ml. – *Vyslanci* (1533)

- *Vyslanci* (1533) –
odraz vnitřních
rozporů církve
(anglikánská),
doklad doby
„objevů“

NIZOZEMÍ

Hieronymus Bosch (1450 – 1516)

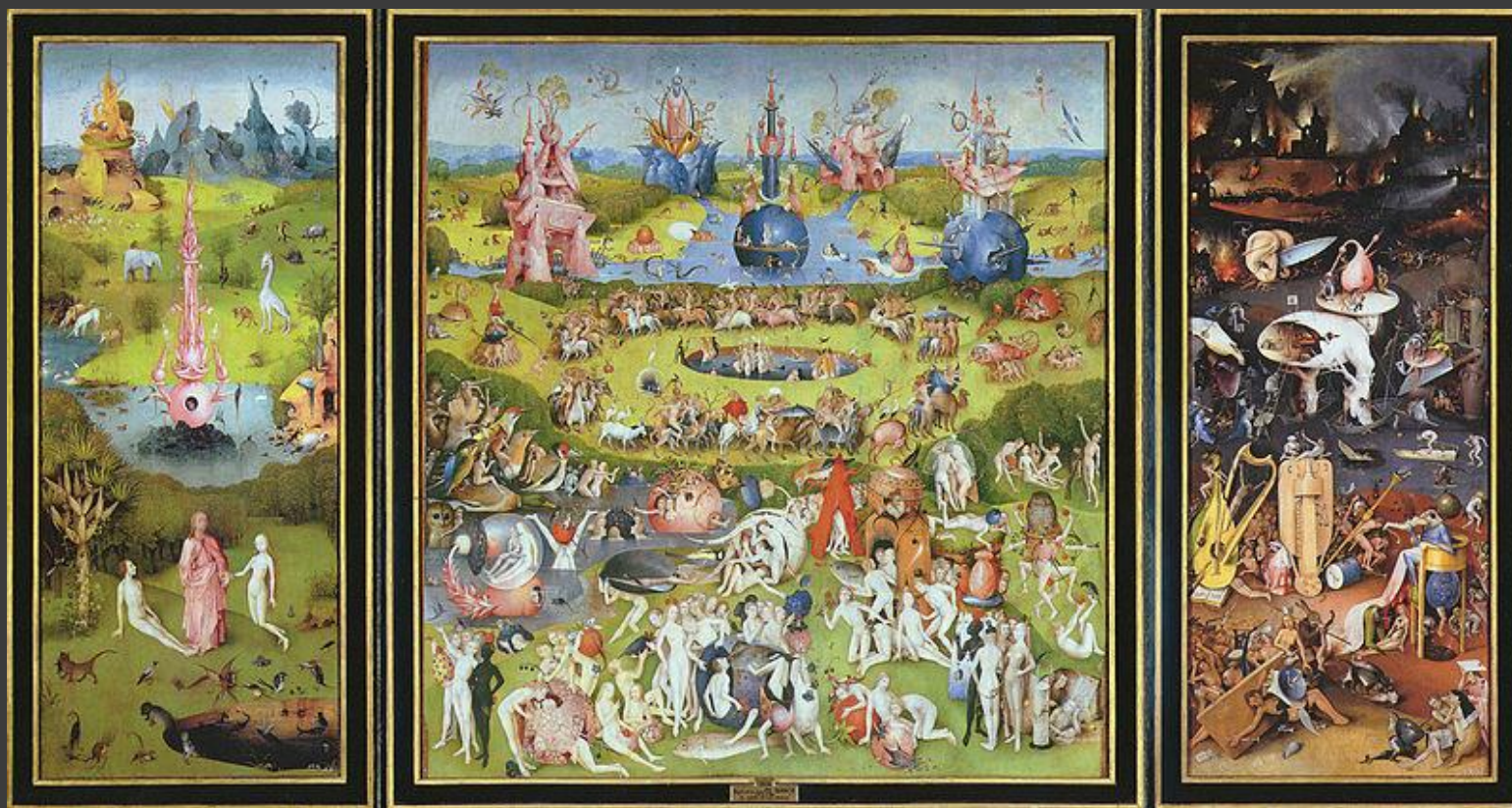
- odmítal renesanci a manýrismus; jediný cíl – varovat věřící před nástrahami pekla
- jeho dílo obsahuje hluboké významy a alegorie
- morální upjatost tehdejších protestantských měšťanů
- jeho fantazie ve 20. století fascinovala zejména surrealisty
- obrazy odrážejí naděje a obavy středověku
- maloval krajiny zamořené ďáblem, sny a noční můry, které se mihotaly a měnily před očima, a ve srovnání s jeho současníky vykazovaly mimořádnou originalitu

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na
www: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=3984

Hieronymus Bosch

- *Rajská zahrada neboli Zahrada pozemských rozkoší* (1503-1504; oltářní triptych) = Ráj, Pozemský život a Peklo (autoportrét)

Zahrada pozemských rozkoší (centrální část)

Pietr Bruegel st. (1528/30-1569)

- /brechl; brýgl, brojgl/
- karikaturní nadsázka zdůrazňující morální poučení, „selský Brueghel“ – prostředí, které znal s laskavým humorem a filozofickým podtextem
- výjevy ze všedního života venkovanů; realismus
- *Babylónská věž (1563)*
- *Cyklus měsíců: Návrat stád (1565; říjen); Senoseč (červenec; v Národní galerii v Praze)*

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí © 1999-2012 Martina Glenn na [www: http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=176](http://www.artmuseum.cz/reprodukce2_pohled.php?dilo_id=176)

Senoseč /červenec/; 1565

Návrat stád /podzim/; 1565

Lovci na sněhu /zima/; 1565

Holandská rčení (1559)

[cit. 2012-11-25]. Dostupné pod licencí Public domain na [www: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pieter_Bruegel_the_Elder_-_The_Dutch_Proverbs_-_Google_Art_Project.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pieter_Bruegel_the_Elder_-_The_Dutch_Proverbs_-_Google_Art_Project.jpg)

Vítězství smrti (1562)

Opakování

- 1. Přibližte výtvarné techniky, které se používaly v německém výtvarném umění renesance.
- 2. Charakterizujte žánrovou šíři Dürerovy tvorby a uveďte alespoň 5 příkladů obrazů.
- 3. Čím je typická tvorba Hieronyma Bosche?
- 4. Popište, co a jak je zobrazeno na Isenheimském oltáři?